

Nav lielas vai mazas politikas

Pašvaldību vēlēšanas nenoliedzami ir viens no nozīmīgākajiem notikumiem novadu dzīvē šajā gadā, jo ikvienam iedzīvotājam ir būtiski, kas nosaka pašvaldības politisko virzību un lemj par budžeta tēriņiem. Un kamēr eksperti konstatē, ka nereti pašvaldībās iespējama mierīga sadzīvošana un pat cieša draudzība starp politiskajiem spēkiem, kas Saeimā un valdībā nav gatavi pie viena galda sēdēt, pastāv arī uzskats, ka nav lielas vai mazas politikas, un pašvaldību vēlēšanu rezultātiem ir tieša ietekme uz visas valsts politisko kursu. To, iespējams, rādīs jau pavisam drīz gaidāmās Saeimas vēlēšanas, bet tikmēr mēs analizējam, kas noturējis varu pašvaldībās, kas no troņa kritīs un kādi spēki nākuši vietā.

Anda Pūce

Reģionālo laikrakstu pielikums

Nr.3

Kurzemes Vārds Auseklis Talsu Vēstis STARS Kurzemnieks Zemgale Saldus Zeme Druva Liesma

Ko vēlējam, to kristīsim

Iedzīvotāji pret vēlēšanām izturas ļoti nopietni. Kādās no iepriekšējām vēlēšanām, pieteikuši balsošanu mājās, "Lauvu" iedzīvotāji izveidoja paši savu vēlēšanu kabīni, izmantojot vecu ledusskapi, lai viss būtu "pa istam". Saņēmuši balsošanas zīmes, vēlētāji lida ledusskapi un tur, nost no citu acīm, izdarīja savu izvēli.

Foto - Indra Cehanoviča

Šogad notikušās pašvaldību vēlēšanas, kurās piedalījās 50,41% no reģistrētajiem balsstiesīgajiem, daudzviet, iespējams, atmiņā paliks vispirms ar salīdzinoši agresīvo reklāmu, kas šoreiz īpaši bija vērsta uz personālijām, ne tik daudz uz konkurējošajām partijām. Kaut gan tas ir saprotami, jo, kā liecina arī šo vēlēšanu rezultāti, cilvēki, izvēloties vietvaras, tomēr lielākoties balso par personībām, ne politisko spēku.

Ne velti vairumā novadu atsevišķu pagastu pārvalžu vadītāji viņu pārvaldītās teritorijas vēlēšanu iecirkņos daudzviet ir krietni apsteiguši saraksta līderus, pat no padsmītās vietas sarakstā nonākot pirmajā...

No karikatūrām līdz identitātes zādzībai

Pirmsvēlēšanu laikā līdzās ierastajiem agitācijas bukletiem, plašākiem izdevumiem, kas orientēti ne uz konkrēto pašvaldību, bet uz visu reģionu, plakātiem, reklāmai radio un televīzijā politikajā agitācijā plaši tika izmantoti sociālie tīkli. Eksperti šajā ziņā īpaši piemin Daugavpili, kur vēlētājus timeklī uzrunāja ar multfilmām, video un mūzikas klipiem, no kuriem zināmākais ir deputāta kandidātes Svetlanas Lonkas video.

Liepājā politiskie konkurenti gāja vēl tālāk un, lai piesaistītu vēlētāju uzmanību, faktiski nozaga reģionālā laikraksta "Kurzemes Vārds" identitāti - logo, dizainu - un savā izdevumā, kas bija pieejams gan drukātā, gan elektroniskā formātā, nomelnoja līdzšinējo ilggadējo pilsētas

mēru Uldi Sesku.

Atsevišķos mazākos novados cīņai tika izvēlētas triviālākas metodes. Piemēram, Auces novadā, kurā ir nedaudz vairāk par 7000 iedzīvotāju, neilgi pirms vēlēšanu dienas tika izplatītas lapīgas, kurās kariķēts esošais vietvaras galva, viņu vainojot gan vietējās slimnīcas iznīcībā, gan augstajos komunālajos maksājumos un citos "grēkos". Šāda antireklāma gan īsti nepalīdzēja, jo saraksts, kura galvgali pašvaldības vadītājs bija, domē ieguva 12 no 15 vietām.

Paradoksāli, bet, kamēr ar dažādiem paņēmieniem ritēja cīņa par varu Rīgā un lielākajās pašvaldībās, mazākās, piemēram, Dobeles novadā, daudzviet laukos bija dzirdams par informācijas trūkumu - nedz agitācijas materiāli pastkastītēs, nedz tikšanās ar vēlētājiem.

»2.lpp

PAŠVALDĪBU VĒLĒŠANU DATI

	2009	2013	2017
Vēlēšanās piedalījušos vēlētāju skaits	801 348 (53,8%)	685 890 (45,99%)	727 839 (50,41%)
Kandidātu sarakstu skaits	735	589	599
partiju un partiju apvienību reģistrētie saraksti	589	453	465
neregistrētie partiju apvienību saraksti	33	19	31
vēlētāju apvienību saraksti	115	117	103
Deputātu kandidātu skaits	11196	8725	8945
levēlēto deputātu skaits	1765	1618	1618
Vēlēšanu apgabalu skaits	118	119	119

Avots: Centrālā vēlēšanu komisija.

Ko vēlējam, to kristīsim

»1.lpp

Ko gaidīt nākamgad?

Tikmēr Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB) pēc vēlēšanām nāca klajā ar paziņojumu, ka "Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma" normas tiesām ir novecojušas. Tās nosaka, ka vēlēšanu dienā un dienu pirms tām apmaksā politiskā pirmsvēlēšanu reklāma ir aizliegta. Bet likumdošana neliedza sociālajos tīklos mudināt nobalsot par to vai citu partijas biedru vai publicēt vēlēšanu biļetenu ar savu partijas biedru kandidātiem, provocēt pretencijas ar izaicinošiem jautājumiem vai negatīvojošiem apgalvojumiem. KNAB bija spiests publiski atzīt – teorētiski likums netika pārkāpts, tomēr ir pienācis laiks pārdomāt, kā to pilnveidot, jo tehnoloģijas pēdējos gados ir ievērojami attīstījušās, tāpat kā audzis sociālo tīklu lietotāju skaits. Ar lūgumu par likuma normas pilnveidi KNAB publiski solījis vērsties Saeimā mēneša laikā.

Tajā pašā laikā vairāki politologi norādījuši, ka jaunu ierobežojumu noteikšana var sagādāt grūtības. Piemēram, Iveta Kažoka uzsvēra, ka var jau principā likumu darīt bargāku, un tas pat teorētiski ir izpildāms, tomēr tad var nākties saskarties ar situāciju, ka būs daudz nosacīto likumpārkāpēju ne tikai no politiķu, bet arī no viņu atbalstītāju puses. Tāpat eksperti prognozē, ka šī jaunā tendence ļauj domāt, ka nākamā gada rudenī gaidāmajās Saeimas vēlēšanās sociālajos tīklos politisko spēku kampaņas būs vēl agresīvākas un plašākas nekā šogad.

Mistiskās sešas aploknes

KNAB tikmēr uzsācis vairākus nekā 150 pārbaudu par iespējamiem priekšvēlēšanu aģitācijas pārkāpumiem, tajā skaitā arī iespējamiem administratīvo resursu izmantošanas gadījumiem. Drošības policija (DP) paziņoja, ka pēc šīm vēlēšanām saņēmusi vairākus nekā 100 signālu par iespējamiem pārkāpumiem, kuru pārbaude ir DP kompetencē, no kuriem vairāki nekā 40 – tieši vēlēšanu dienā. Veicot informācijas pārbaudi, vairums no ziņojumiem neapstiprinājās, bet citiem tā bija ilgāka. DP lietvedībā tika uzskaitīti divi kriminālprocesi par Krimināllikuma 90. panta 2. daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma (par apzinātu kavešanu personai brīvi realizēt tiesības vēlēties deputātus) pazīmēm. Plašāki komentāri par izmeklēšanas gaitu gan netika sniegti.

Savukārt Centrālajā vēlēšanu komisijā (CVK) tika saņemtas sūdzības par vēlēšanu rezultātiem. Par pamatotu CVK atzina tikai sūdzību par Ķekavas novada 785. vēlēšanu iecirkņa rezultātiem, kurā 22. jūlijā notiks atkārtotas vēlēšanas. Iemesls – balsu

skaitīšanas laikā vienā no vēlēšanu kastēm, kas tika izmatota vēlēšanu dienā, bija par sešām derīgām aploksnēm vairāki nekā parakstu vēletāju sarakstā, un šajā gadījumā šīs sešas balsis ietekmē deputātu vietu sadalījumu starp kandidātu sarakstiem Ķekavas novada domes vēlēšanās.

Visvairāk uzvaru – zaļzemniekiem

Skatoties uz rezultātiem, no Saeimā pārstāvētajām lielajām partijām visvairāk uzvaru pašvaldību vēlēšanās guvusi Zaļo un Zemnieku savienība (ZZS), kas faktiski vēl vairāk nostiprinājusi savu pārstāvniecību pašvaldībās. Jāatgādina, ka ZZS vēlēšanās startēja arī atsevišķi kā Latvijas Zemnieku savienība, Latvijas Zaļā partija vai veidojot apvienotus sarakstus, piemēram, ar "Vienotību", Nacionālo apvienību. Statistika rāda – pēc 2009. gada vēlēšanām novadu un pilsētu domēs strādāja 346 šīs partijas pārstāvji, pēc 2013. gada – 389, bet tagad – 429, un kopumā ZZS uzvaru var svinēt 33 pašvaldībās, iegūstot mazāk deputātu krēslu vien dažos novados, piemēram, Dagdas un Aizputes novadā.

Nacionālā apvienība (NA) "Visu Latvijai!" – "Tēvzemei un Brīvībai"/LNNK šogad acīmredzot bija plānojuši paplašināt savu ietekmi, jo tās kandidāti startēja arī novados, kur iepriekš šis politiskais spēks nebija pārstāvēts vispār – salīdzinot ar 2013. gadu, NA balotējās deviņos jaunos vēlēšanu apgabalos Zemgalē, vienā Kurzemē un sešos Vidzemē. Arī NA izdevies paplašināt savu pārstāvniecību pašvaldībās, mazāk vietu iegūstot vien Krustpils novadā.

Ne pārāk spoži klājies "Vienotībai". 2013. gadā šis politiskais spēks uzvarēja desmit pašvaldībās, lielākoties Vidzemē un Zemgalē, savukārt šogad partija četrās no tām – Incūkalna, Līgatnes, Madonas un Ropažu novadā – zaudēja ietekmi. Toties labus panākumus, vēlēšanās startējot pirmo reizi, guvusi tā sauktā Artusa Kaimiņa partija "KPV/LV", kas ieguvusi deputātu vietas septiņās no 15 pašvaldībām, kurās startēja.

Vai spēs sastrādāties?

Pēc vēlēšanām vienmēr lielākā interese ir, vai esošie pašvaldību vadītāji arī turpmāk saglabās savu amatu, jo īpaši pašvaldībās, kur domē iekļuvuši septiņi, astoņi vai pat deviņi politisko spēku pārstāvi, dažos arī ir ievēlēti pa vienam deputātam no katra saraksta, kas bija pieteikts vēlēšanām. Piemēram, Ķekabpilī turpmākajos četros gados būs jāsastrādājas deviņiem politiskajiem spēkiem, astoņu partiju pārstāvji pārstāvēti Talsu, Aglonas, Saldus un Burtnieku novadā, septiņi – Limbažu, Madonas, Ropažu novadā.

Liela rotācija domes priekšsēdētāju – "ilgdzīvotāju" vidū gan nav novērojama, un nospiedošs

EKSPERTS

No karsta līdz mērenam

MĀRTIŅŠ DAUGULIS,
Rīgas Straņģu universitātes
Politikas un politikas
komunikācijas programmas
vadītājs, pētnieks

Pašvaldību vēlēšanas Latvijā šogad aizritējušas savdabīgā gaisotnē. Kāpēc tā? Pirmkārt, dažādas sabiedrības grupas pirmsvēlēšanu cīņas karstumam uztvērušas citādi – tie, kas ir sociālajos tīklos, pieredzējuši nebijušu politisko kampaņu spiedienu. Tāpat cīņa par Rīgu izskanējusi ļoti intensīvi. Tas arī rada pirmo "savdabību" – fakts, ka sociālajos tīklos virmo kaislības, nenozīmē, ka šie rezultāti nonāk līdz vēlēšanu urnām. Kopumā vēlēšanu aktivitāte Latvijā ir mērena – tā teikt, bez īpašiem pārsieģumiem. Tie, kuri nav sociālajos tīklos, kā arī atrodas ārpus "karstās Rīgas", domājams, arī priekšvēlēšanu laikā nav sajutuši kādas būtiskas atšķirības no citām reizēm.

Tomēr ir būtiski apzināties vienu lietu nākotnei – nopietni diskutējams jautājums ir par uzraugošiem pasākumiem kampaņām sociālajos tīklos, kuros iesaistās aizvien vairāk cilvēku, arī Latvijā, un tas nozīmē, ka no politikas sociālajos tīklos neizvairīsies arī turpmāk. Šajās vēlēšanās partijas jau sajuta

brīvības garšu sociālajās vietnēs, tālāk šo nišu tās izmantos vēl vairāk.

Savdabīgas vēlēšanas ir arī no tā sauktā pirmsvēlēšanu aptauju socioloģijas un rezultātu sakrītības viedokļa. Būtiskākā nesakrītība – nespēja pirms tam prognozēt Jutas Striķes pārstāvētā spēka panākumus Rīgā. Atkāpjoties no diskusijas, kāpēc tā, – J. Striķes ienākšana pašvaldībā ir signāls par to, ka politiskajiem spēkiem, kas nāca ar šo pretkorupcijas ideju, tā ir tikpat aktuāla arī šodien kā divtūkstošo gadu sākumā. Būtībā šis gadījums apstiprina, ka pašvaldību deputātu kandidāti, formulējot pēc iespējas šaurāku uzdevumu konkrētas problēmas risināšanai, var sasniegt labus rezultātus. Uzskatu sistēmu, kurā īsti nav vietas tikai šova

vairums no viņiem savās pašvaldībās ir līderi balsotāju likto plusu ziņā.

Joprojām savu krēslu saglabājis Ventpils mērs Aivars Lembergs, Jelgavas saimnieks Andris Rāviņš un citi, ļoti daudzi priekšēsi amatu iegem jau trešo sausaukmu pēc kārtas. Interesanta situācija izveidojusies Liepājā, kur U. Sesks (1997) gan kļuvis par mēru, bet saskaņā ar viņa pārstāvētās Liepājas partijas un Latvijas Reģionu apvienības (LRA) noslēgtu koalīcijas līgumu savu krēslu saglabās vien līdz nākamā gada rudenim.

Vēl viens pamanāms notikums "ilgstošo" mēru vidū ir Ķekabpils vadītāja Leonīda Salceviča (1997) gāšana – lielākā daļa deputātu, kas domē iekļuva no deviņiem politiskajiem spēkiem, spēja vienoties par citu priekšēsi kandidāturu un par to arī nobalsoja. Turpmāk četrus gadus Ķekabpili vadīs Raivis Ragainis no Latvijas Zaļās partijas.

Kā allaž viskarstākie notikumi risinājās galvaspilsētā, kur pirmsvēlēšanu laikā ar saukļiem "Gāzam Nilu!" uz varas pārņemšanu pašvaldību pretendēja vairākas partijas. Tomēr arī Rīgas mēram Nilam Ušakovam pēc deviņu stundu garām diskusijām pirmajā domes sēdē izvēlās

saglabāt savu vietu.

Politiskajai konkurencei ir nozīme

Domnīcas "Providus" pētnieču Iveta Kažoka un Līgas Stafeckas veiktajā pētījumā "Varas līdzsvārs un kontrole Latvijas pašvaldībās" lasāms, ka politiskajai konkurencei pašvaldībās ir neliela, turklāt pēdējos gados tā samazinās, un vēletāju izvēle balsot par personībām ir noturīga neatkarīgi no politiskās piederības maiņas vai citiem apstākļiem. Šo apgalvojumu apstiprina fakts, ka gan pēc 2013. gada, gan nule kā notikušajām vēlēšanām vara nomainījies labi ja trešdaļā no 119 vietvarām.

Pētījumā secināts, ka politiskajai konkurencei gan ir zināma ietekme uz pašvaldības pārvaldības kvalitāti. "Politikas zinātne tiek uzskatīta, ka politiskajai konkurencei ir ļoti nozīmīga loma, lai lēmumu pieņemšana būtu maksimāli efektīva. Politiskajiem savā darbā jāizjūt zināma nedrošība amata zaudēšanas riska dēļ. Pat ja šāda nedrošība ir neliela, tā uzlabo darba kvalitāti, attīsta labākas spējas sadzirdēt un reaģēt uz sabiedrības vajadzībām un kopumā veicina lielāku sabiedrības līdzdalību," uzsvēra domnīcas politoloģes.

Ekspertu viedokļi par to, vai

elementam, Latvijas iedzīvotāju vidū pierāda arī akcijas "Kam pieder valsts?" neveiksme Latvijas mērogā.

Par vēletāju aktivitāti un ideju ieviest obligāto mehānismu vēlēšanās – pasaules prakse pierāda, ka šāda sistēma principiāli neko nemaina. Tie, kuri neiet vēlēties, nomaksā simbolisku sodu, un kopējos rezultātos nekas nemainās. Saprotama ir vilkme pēc kāda likuma, kas liktu visiem rīkoties, un tāpēc kļūst labāk. Dekonstruējot šo domu – jo vairāk kaut ko regulējam ar likumu, jo mazāk paliek pašu domāšanai, racionalitātei un morālei. Tas ir būtiski atšķirīgs starp Vakareiropu un postpadomju valstīm. Mēs pārregulējam jomas, jo gribam atrunāt visu līdz sīkumam, kamēr otrs ceļš ir uzticība savam pilsonim, tam, ka arī viņš ir spējīgs domāt.

Likumam jānosaka rezultāts, ne metode. Regulēt vēlēšanu apmeklējumu ar likumu manā skatījumā būtu galējā necieņa pilsonu prāta spējam. Domāt un rosināt piedalīties ir viena lieta, bet sodīšana par izvēles izdarīšanu (arī nebalstot izvēli) ir mēreni absurda, jo izslēdz domāšanu visiem procesa daļībniekiem. Labāk būt saprāta nekā burta kalpam.

Sagatavoja Edīte Bēvalde.

Latvijā būtu nepieciešams ieviest jaunu regulējumu, kas liegtu pašvaldības vadītājam strādāt amatā ilgāk par noteiktu skaitu sasaukumu, nav viennozīmīgs. No vienas puses, daļa "aizsēdējušos" ir "profesionalizējušies", manāmi augusi pašvaldības kapacitāte. Un ir arī pretēji piemēri, kad vērojama stagnācija. Fizikas un ekonomikas doktors Māris Pūķis uzskata, ka trešdaļa jaunpienācēju pašvaldību domēs nav maz, tas atbilst normālam pārstāvniecības demokrātijas vērtējumam – noliek pakāpeniska līderu nomaīņa.

Tāpat vēletājus vienmēr interesē, vai pēc vēlēšanām izveidosies "pozīcija" un "opozīcija", kas pakutinātu nervus valdošo partiju pārstāvjus. Tiesa gan, domnīcas "Providus" politoloģu veiktais pētījums rāda, ka vairākumā Latvijas lielo pašvaldību opozīcijas līdz šim vai nu nav bijis vispār, vai arī tā bijusi ļoti vāja. Nereti bijuši gadījumi, kad valdošā partija, lai panāktu citas atbalstu, izmanto amatu vai ietekmes dalīšanu, pielietoti arī citi paņēmieni.

Jaunās domes, izņemot Ķekavas novadu, nu ir ievēlētas, tāpat kā pašvaldību vadītāji. Atliek vien gaidīt, cik no pirmsvēlēšanu karstumā solītā katrā pilsētā un novadā tiks paveikts.

Indra Cehanoviča

Pašvaldību vēlēšanas Latvijā. 2017. gads

VENTSPILS
Pildīt aizliegts
Pašvaldības vadītāja amatā atkal ir ievēlēts Aivars Lembergs, kuram piemērots drošības līdzeklis – aizliegums pildīt Ventspils pilsētas domes priekšsēdētāja pienākumus.

TALSU NOVADS
Arvien citīgāk
Lideris vēlēšanu aktivitātes kāpumā. Nobalsojuši par 2,3 tūkstošiem vairāk cilvēku nekā 2013. gada pašvaldību vēlēšanās, tomēr tie tik un tā bija tikai 44,10 % balsstiesīgo.

LĪGATNES NOVADS
Vecums nav šķērslis
Ievēlēja Latvijā visvecākā deputāte – 1936. gadā dzimusī Baiba Pelse ("Mēs Līgatnei"), kurai vēlēšanu dienā bija 81 gads. Saņēmusi 92 plusus, 7 svītrojumus, kopā – 236 balsis.

RUGĀJU NOVADS
Godīgi neizsvītrotā
Deputāts Kārlis Brūveris ir vienīgais, kuru neviens ievēlētājs neizsvītrotāja vēlēšanu zīmē. Domē iekļuva no pašā izveidotā saraksta "Par godīgu Rugāju novadu".

ERĢĻU NOVADS
Dzīvosim zaļi
Domē ievēlēts dabas pētnieks un TV raidījumu vadītājs Māris Olte no vēlēšanu apvienības "Kopā ir spēks". Viņš neradot apdraudējumu darbam televīzijā, jo pašvaldībā nav pārstāvētas lielās partijas.

VIĻĀNU NOVADS
Jaunības entuziasms
Strādā Latvijā visjaunākais deputāts Rūdolfs Beitāns (1995), kuram 3. jūnijā bija 22 gadi. SIA "LatAudio" skatuves tehniskais menedžeris, ievēlēts no Latvijas Reģionu apvienības un Latgales partijas apvienotā saraksta.

BALTINAVAS NOVADS
Mazs ir skaists
Vismazākais reģistrētais vēlēšanu skaits Latvijā – 962. Novadā ir tikai 1145 iedzīvotāji, kuru intereses domē pārstāv deviņi deputāti.

RUCAVAS NOVADS
Nesēžam malā
Vislielākā vēlēšanu aktivitāte valstī. Pie urnām devās 61,04 % balsstiesīgo jeb 893 no 1471 vēlētajiem.

RUNDĀLES NOVADS
Izvēles nav
Startēja tikai viens saraksts "Cilvēkiem un zemei" ar vismazāko kandidātu skaitu – 11, saņemot 99,66 % balsu. Viszemākā vēlēšanu aktivitāte – 33,21 %.

VECUMNIEKU NOVADS
Maināmie vietām
Par domes priekšsēdētāju kļuvis bijušais izpilddirektors Guntis Kalniņš. Izpilddirektora amatu nu ieņem iepriekšējā domes priekšsēdētāja Aiga Saldabola.

KRUSTPILS NOVADS
Tēvi un dēli
Otrajā balsošanas kārtā Kārlis Pabērzs juniors pretēji iepriekš LZS nolemtajam nobalsoja par savu tēvu, un tā Kārlis Pabērzs seniors no "Vienotības" atkārtoti kļuvis par domes priekšsēdētāju.

LUDZAS NOVADS
Ceļu jaunajiem
Kandidēja trīs vidusskolēni: Kristiāna Kopeika un Linda Mičule (11. klase) no Latvijas Reģionu apvienības un Kristaps Savickis (12. klase) no Zaļo un zemieņu savienības. Neviens netika ievēlēts.

Sagatavoja Linda Kilevica.

Pēdējais no neieņemtajiem bastioniem

Ar politiskā spēkā "Mūsu partija" atbalstu partija "Saskaņa" nākusi pie varas Daugavpilī, no amata gāzot iepriekšējo mēru Jāni Lāčplēsi no Latgales partijas. Šāds scenārijs "Saskaņai" bija iecerēts arī Liepājā, tomēr vēju pilsētas ilggadējā mēra Ulda Seska cietoksni tai ieņemt neizdevās.

"Saskaņas" līderis Liepājā Valērijs Agešins pilsētas mēra krēslā pasēdēja vien dažas minūtes – dienā, kad izlozēja partiju kandidātu sarakstu secību vēlēšanās.
Foto - Egons Ziverts

"Saskaņai" jāuzvar pašvaldību vēlēšanās, lai pēc 2018. gada Saeimas vēlēšanām nonāktu pie varas Latvijā," – pērn pavasarī partijas kongresā paziņoja politiskā spēka līderis Nils Ušakovs, norādot, ka vara jāpārņem tajās pašvaldībās, kur vēl tās nav, – Daugavpilī, Jūrmalā, Liepājā, savukārt citur jānostiprina savas pozīcijas.

Varas pārņemšanai šajās pilsētās "Saskaņa" deleģēja trīs savus Saeimas deputātus. Andrejs Elksniņš iesaistījās cīņā par mēra krēslu Daugavpilī, Valērijs Agešins devās karagājienā uz dzimto Liepāju, bet Nikita Nikiforovs kā saraksta līderis kandidēja Jūrmalā.

Rezultātā Jūrmalas domē "Saskaņa" izveidoja koalīciju kopā ar Zaļo un zemieņu savienību, Daugavpilī ar "Mūsu partiju", bet Liepājā tā strādās opozīcijā. Lai gan pirms vēlēšanām V. Agešina ambīcijas bija

lielas un viņš tās nemaz neslēpa. Esot izveidota spēcīgākā komanda visā "Saskaņas" vēstures laikā Liepājā – "gaiši cilvēki ar nevainojamu reputāciju". "Pirmā vieta – 51 procenti!" – apriņķi, prezentējot savu komandu Liepājā, par "Saskaņas" uzvaru pašapziņīgi pasteidzās paziņot nu jau bijušais parlamentārietis. Iespējams, šādu pārliecību V. Agešinam deva sagatavotā priekšvēlēšanas kampaņa, kas daudz liepājnieku vērtējumā bija pārāk uzbāzīga, pat agresīva. Formāli partijas aktivitātes izpaužās

ar daudzviet pilsētā izvietotām aģitācijas teltīm un aģitatoru grupām, kas īstenoja daudzās pasaulē valstīs praktizēto pagēmienu "no durvīm uz durvīm", apmeklējot un uzrunājot vēlētajus viņu mājokļos. Tomēr neoficiāli "Saskaņas" pēdas bija saskatāmas arī vērīenīgajā melnajā kampaņā, kas bija vēsta gan pret iepriekšējo partijas biedru un Liepājas mēra vietnieku Juriju Hadaroviču, gan arī Uldi Sesku.

Liepājas partija vēlēšanās zaudēja vienu deputāta krēslu, kuru tai atņēma "Saskaņa", līdz-

šinējo trīs mandātu vietā iegūstot četrus. U. Sesks uzskata, ka liela mērā pie tā vainojama tieši nolēmtošanas kampaņa, kāda līdz šim Liepājā nebija piedzīvota. Drīz pēc vēlēšanām Liepājas partija paziņoja, ka šī iemesla dēļ tās biedri nav gatavi kompromisiem ar V. Agešina vadīto "Saskaņu".

Politikas vērotāji gan spriež, ka, ņemot vērā visas priekšvēlēšanu aktivitātes, kas, visticamāk, prasīja arī ievērojamus finanšu tēriņus, "Saskaņas" rezultāts Liepājā vērtējams kā pieticīgs. Pats V. Agešins gan saka, ka tas ir cie-

nijams. "Saskaņa" bija pārliecināta, ka tai izdosies nonākt pie varas Liepājā, pateicoties sadarbībai ar Latvijas Reģionu apvienību, tomēr LRA deva priekšroku Liepājas partijai.

Tikmēr Daugavpilī domes vadītāja amatā ievēlēts A. Elksniņš, līdz ar to šis politiskais spēks nonācis pie abu Latvijas lielāko pilsētu vadības grožiem. "Saskaņa" Daugavpilī ļoti nopietni sāka gatavoties vēlēšanām jau pusotru gadu pirms tām. Nevis tiešā veidā, bet gan caur citām rokām iegādājoties Daugavpilī ietekmīgus medijus – laikrakstu "Naš gorod" un portālu "Gorod.lv". Propaganda, es pat teiktu, bija diezgan agresīva. Reizēm tā bija pārāk nesmuka – kā sitiens zem jostasvietas, taču tas nospēlēja," vērtē Daugavpils Universitātes prodehāns Dmitrijs Oļehnovičs.

Kampaņas Daugavpilī Liepājā bijušas ļoti līdzīgas. Vienīgā atšķirība – Liepājā "Saskaņa" stāstījusi vēlētajiem arī par savienību piedāvājumiem, savukārt Daugavpilī minētais politiskais spēks tikai naski kritizējis konkurentus – nu jau gāzto Lāčplēsi un partijas "Latvijas Krievu savienība" līderi Juriju Zaicevu.

"Manuprāt, pilsētai šī situācija nav visai labvēlīga, jo līdzekļi ieguldīti ļoti nopietni, un ir skaidrs, ka kaut kādā veidā tie būs jāatgūst," bažīgi par Daugavpils nākotni izsakās D. Oļehnovičs.

“Pārmaiņas vajadzīgas, lai dabūtu uzrāvienu!”

Par Alsungas novada domes priekšsēdētāju kļuvusi pedagoģijas doktore Daiga Kalniņa.

Foto – Roberts Praulīšs

Alsunga ir viens no mazākajiem novadiem Latvijā, taču cīņa par vietām domē tur allaž bijusi saasināta. Arī šoreiz uz deviņām vietām kandidēja cilvēki no četriem sarakstiem. No D. Kalniņas izveidotās apvienības “Par Alsungas novada

izaugsmi” saraksta par deputātēm tika ievēlētas D. Kalniņa, vietējā muzeja vadītāja Inga Bredovska un NVA Kuldīgas nodalījuma darbiniece Zaiga Vanaga.

D. Kalniņa ir Latvijas Universitātes lektore, pedagoģijas doktore. Dzimusi 1978. gadā,

“Vadīt domi? Jā, esmu tam nobriedusi,” – tā pirms vēlēšanām intervijā reģionālajam laikrakstam “Kurzemieks” sacīja Daiga Kalniņa. Nu viņa – pa pusei rīdziniece, pa pusei alsundzniece – ar četrām balsīm “pret” un piecām “par” ievēlēta par Alsungas novada domes priekšsēdētāju.

audzina trīs bērnus – vecākajai meitai ir 15 gadu, dēlam četri, mazajai meitai gadiņš. Cilvēki par D. Kalniņu, Alsungas vidusskolas 1996. gada absolventi, vairāk uzzināja pirms gada, pateicoties viņas rosībai, izveidojot atrakciju parku „Mežvidu labirints”, iesaistoties novada sabiedriskajā dzīvē, vadot tā attīstības biedrību, organizējot konkursu „Suiīti turs!“. Taču jau pirms trim gadiem, kad tika veidots partijas „No sirds Latvijai” (NSL) saraksts Kurzemes apgabalā, D. Kalniņa tajā bija ar augsto otro kārtas numuru. Iegūstot 799 plusus un 357 minusus, palika Kurzemē trešā un parlamentā neieklūva, bet līdz ievēlēšanai domē bija deputāte Aivara Meijas palīdzē.

Kāpēc tieši NSL? „Jo viņi vēl nebija sevi degradējuši, tas bija jauns spēks, un atbalstu viņu vērtības – par godīgumu, atbil-

dīgumu, likumību,” saka D. Kalniņa.

Nu viņa jau uzrakstījusi atļūgumu Saeimā, bet LU vēl paturēšot kādu lekciju sestdienās, lai nezūd kontakts ar jauniešiem. Mazākie bērni iešot bērnudrāzā Alsungā, vecākā meita esot iestājusies Rīgas 1. ģimnāzijā un būs galvaspilsētā kopā ar tēvu.

Ko šajās pašvaldību vēlēšanās solīja apvienība un tās vadītāja, ka izdevās iegūt tikpat vietu, cik līdzšinējā priekšsēdētāja Aivara Sokolovska vadītajam Latvijas Zemnieku savienības sarakstam?

Janvāra beigās D. Kalniņa sadarbībā ar pašvaldību Alsungas muzejā bija sarīkojusi diskusiju par darba iespējām novadā. Pirms vēlēšanām D. Kalniņa solīja katram alsundzniekam parādīt ļoti personisku, ieinteresētu attieksmi, uzrunāt tad, kad redz, ka ir grūtības, in-

formēt, kur vērsties, ko darīt. Solīja atbalstīt jaunās ģimenes un uzsvēra, ka pienācīgi netiek izmantots suitu kultūrtelpas zi-

mols. „Lai mūsu apvienība varētu pildīt vēlētajiem solīto, svarīgs priekšnosacījums ir vadīt domes darbu. Tāpēc arī koalīcija tika veidota ar apvienību „Suitu zeme”, kuras pārstāvji piekrita kopīgam darbam ar mani kā domes priekšsēdētāju,” saka D. Kalniņa. „Suitu zemes” vadītājs G. Rozentāls, šos četrus gadus būdams opozīcijā A. Sokolovskim, kritizēja viņa vadīto domi par gausu novada attīstību. Tieši G. Rozentāla laikā suitu novads iekļuva UNESCO nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā. „Ja cilvēks vienā vietā ir ilgstoši, viņš zaudē spēju lietas redzēt no malas. Un pārmaiņas ir vajadzīgas, lai dabūtu uzrāvienu! Protams, nevaram uztaisīt revolūciju, jo daudz kas atkarīgs no valsts politikas, bet man nekad nav patīcis cepties virtuvē pie kafijas tases vai čīkstēt. Man vienmēr ir bijusi vēlme pašai iesaistīties.”

Daiga Bitiniece

Salacgrīvas domes ilgdzīvotājs

Bez pārsteigumiem noslēgušās vietējās varas vēlēšanas Salacgrīvas novadā. Jau trešo sasaukumu vairākumu pie domes galda ieguvu līdzšinējā pašvaldības vadītāja Dagnis Strauberga saraksts.

Vien 2001. gadā, kad viņš kā galvenais arhitekts startēja vēlēšanās pirmoreiz un viņu izraudzījās par domes priekšsēdētāju (toreiz Salacgrīvas pilsētā), D. Strauberga sarakstam bija četras vietas un darbībai vajadzēja rast kompromisu vēl ar trīs sarakstu deputātiem. Pēc šā gada vēlēšanām no D. Strauberga listes pie domes galda sēdēs 11 deputāti. Pats saraksta līderis saņēma lielāko vēlēšanu uzticības mandātu – visvairāk balsu. To, ka tā būs, varēja noprast jau vēlēšanu dienā, kad aptaujāju cilvēkus pie iecirkņiem novadā. No apmēram 20 uzrunātajiem vien divi iebilda pret līdzšinējo vadību. Pārējie runāja par padarītiem darbiem, pārbaudītām vērtībām. Pašu D. Straubergu viņi raksturoja kā radošu, cilvēkiem pieejamu vadītāju. Nekāds pārsteigums nebija arī tas, ka viņu par domes priekšsēdētāju ievēlēja gana vienprātīgi – ar 12 balsīm “par” un vienu “pret” (sēdē nepiedalījās divi deputāti). Tātad nule sācies viņa

17. darba gads šajā amatā.

Pirms vēlēšanām raisījās diskusijas, vai pašvaldības politikas “dinozauriem” (tobrīd vairāk nekā 20 gadu pašvaldības vadītāja amatā Latvijā bija 16 cilvēki) nevajadzētu noteikt termiņa ierobežojumu. Portālā *manabalss.lv* sāka arī parakstu vākšana, lai aicinātu mainīt likumu “Par pašvaldībām”, nosakot, ka pie konkrētas pašvaldības stūres var būt ne vairāk kā divus sasaukumus – 8 gadus. Patlaban parakstījušies nepilni 2000, vēl vajadzīgi sevi 8000 ierosinājuma atbalstītāji.

Reģionālā laikraksta “Auseklis” redakcijā pirmsvēlēšanu diskusijās ar trim Salacgrīvas novada sarakstu līderiem tika skarts arī šis jautājums. Nacionālās apvienības “Visu Latvijai!” – “Tēvzemei un Brīvībai”/LNNK (NA) un Zaļo un zemnieku savienības saraksta pārstāvji Rimants Lūsis un Jānis Lipsbergs atbildēja izvairīgi, sakot, ka viss atkarīgs no tā, kāds cilvēks vada pašvaldi-

bu. Jauns cilvēks varētu nākt ar jaunām idejām, savukārt pieredzējis vadītājs dod drošības sajūtu pašvaldības darbiniekiem. Vienīgais, kurš nobalsoja pret to, ka līdzšinējais pašvaldības vadītājs saglabā amatu, bija J. Lipsbergs. Viņaprāt, ierobežojums nepieciešams, lai nebūtu aizvainojuma, ka kāds jaunais pretendē uz vecā krēslu. Tomēr priekšsēdētāja vēlēšanās arī jauniešiem divi deputāti no NA saraksta nobalsoja par D. Straubergu. “Vienmēr esmu cienījis viņu gan kā cilvēku, gan kā priekšsēdētāju. Viņam ir ļoti liela pieredze pašvaldības vadībā,” iemeslu tam minēja NA pārstāvis Dāvis Melnalksnis. Viņaprāt, 20 gadus vadīt pašvaldību ir par ilgu, Dāvis balsotu par trim sasaukumiem, jo pirmajā var tikai iepazīt darbu, nākamajos – pilnveidot, lai dotu ceļamazi pētēcēm.

“Cilvēki nez kādēļ pašvaldības darbu un tās vadību uzskata par spēlīti. Mēs taču neejam operāciju veikt pie studējoša topošā mediķa, bet gribam pieredzējušu ķirurgu!” spriež D. Straubergs. Viņaprāt, mulķīgi ir pieredzi pārvest par šķērslī darbam pašvaldībā. Termiņus izdomājot tie, kuri nav pie-

Salacgrīvas novada domes priekšsēdētājs Dagnis Straubergs pašvaldības darbu salīdzina ar medicīnu. “Mēs taču gribam pieredzējušu ķirurgu!” viņš saka.

Foto - Ilga Tiesnese

varas, bet noteikti gribētu pie tās tikt. “Manuprāt, ir ārkārtīga bezatbildība iet ar saukli “veco nost”, lai tikai nāktu jaunais, un tad būs labāk. Ne zināšanām, ne nākotnes redzējumam, ne pieredzei nav nozīmes? Novadā taču pamatā risināmi saimnieciskie jautājumi! Bet vēlētajai Salacgrīvas novadā skaidri pateikuši savu izvēli.” Salacgrīvieša prasmes un pieredzi novērtējuši arī

kolēģi, ievēlot par Rīgas Plānošanas reģiona vadītāju. Arī pirms katrām Saeimas vēlēšanām viņu cenšoties pierunāt startēt (piekritis vienreiz – pirms 15 gadiem, nav ievēlēts), bet tam viņš vairs nepadodas. “Saeimas deputāti ir patālu no zemes, darbs tur man nesagādātu gandarījumu,” uzskata D. Straubergs.

Regīna Tamane

Pielikuma izdošanu finansē Valsts Kultūrkapitāla fonds

Projekts “Reģionālo mediju spēks”, nr.2017-1-STP-M11006-P
Mērķprogramma “Atbalsts medijiem sabiedriski nozīmīga satura veidošanai”
Projekta iesniedzējs: SIA “Kurzemes Vārds”
Projekta partneri: SIA “Jaunais kurzemieks”, SIA “Cāsu Druva”, SIA “Imanta info”, SIA “Izdevniecība Auseklis”, SIA “Saldus Zeme II”, SIA “Laikraksts Stars”, SIA “Talsu Vēstis”, SIA “Firma Zemgale” un SIA “TV Kurzeme”

Publikācijas sagatavojuši reģionālo izdevniecību štata žurnālisti un fotogrāfi.
Projekta vadītāja un pielikuma redaktore: Anda Pūce t.63422366, anda@kurzemes-vards.lv
Izplatīts kā laikraksta “Stars” bezmaksas pielikums
Iespiests SIA “Latgales drukā” tipogrāfijā Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Tirāža – 4100 eksemplāri.